

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ

1932

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^Α, ΕΚΔΟΤΑΙ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ", — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 46^Α
ΑΘΗΝΑΙ

πάντων ὁ κ. Βενιζέλος, τὸν ὁποῖον ὀνομάζει ρητῶς μεγάλον ἄνδρα, θὰ μείνῃ κατ' ἐξοχὴν εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Ρουμάκου συναδέλφου του καὶ φίλου. Κανείς ἴσως ἐπισκέπτης τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔδωσε τόσον φωτισμένην προσοχὴν εἰς τοὺς σημερινούς Ἕλληνας, τοὺς φοροῦντας εἴτε φέσι, εἴτε κιασκετάκι, καὶ δὲν κατέβαλε τόσην εὐγενικὴν προσπάθειαν, ὅσην ὁ κ. Γεωργιάδης, νὰ κηρύξῃ καὶ τὰ καλὰ μας. Τοῦ ὀφείλομεν μεγάλην χάριν.

Σ. Μ.

Μιχ. Α. Ροδά : «Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Κώστα Κρουστάλλη».

Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ροδά εἶν' ἓνα ἀπὸ τὰ ὀλίγα κριτικά τῆς περασμένης χρονιάς, καὶ ἀπὸ τὰ θερμότερα γραμμένα. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ πληρέστερα καὶ τ' ἀριστερά γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τοῦ : γιατί νομίζω πῶς καμμιά λεπτομέρεια σημαντικὴ δὲν μένει πιά ἀνεξέταστη γύρω ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ ποιητοῦ, καὶ θὰ ἦμουν ἀληθινὰ εὐτυχής, ἂν, πέρισυ, γράφοντας ἓνα σχετικὸν ἄρθρον, εἶχα νὰ συμβουλευθῶ γιὰ πολλὰ πράγματα τὰ βιβλίον ταῦτο. Χρονολογίαι, γεγονότα, περιστατικά, ἄρθρα, γράμματα, αὐτογραφα τοῦ Κρουστάλλη φωτοτυπημένα, φωτογραφίαι ἀπὸ τῆς σπανιωτέρας του, ἀφηγήσεις τέλος ἀπὸ συγγενεῖς του καὶ γνωρίμους καὶ πατριώτες, καὶ ξένους πού εἶχαν μὲ τὴ ζωὴ του κάποιον σύνδεσμον, ἔστω καὶ περαστικό, ὅλ' αὐτὰ βέβαια δὲν ἐμαζεύθησαν οὔτε εὐκολα, οὔτε γρήγορα, οὔτε τυχαῖα. Ἀληθινά, ἡ προσπάθεια τοῦ κ. Ροδά γύρω ἀπὸ τὸν Κρουστάλλη εἶχε, τὰ τελευταῖα χρόνια, ἓναν χαρακτήρα ἀποστολικό. Ὅμως (σ. 49) καὶ ὁ κ. Κ. Πασαγιάννης εἶχε ἐνδιαφεραθῆ γιὰ ὅ,τι ὁ κ. Ροδάς κατώρθωσε κ' ἔφερε ὡς τὸ τέλος : τὴν προτομὴν τοῦ ποιητοῦ, πού, καθὼς θὰ θυμῶνται κ' οἱ ἀναγνώστες τῆς «Ν. Ἐστίας», ἔγινε κ' ἐστήθη ἐπὶ τέλους στὴν πλατεία τῆς Ἄρτας, ἔργο τοῦ κ. Θωμᾶ Θωμοπούλου.

Ὁ κ. Ροδάς ἐτύπωσε αὐτοῦσια τὴ διάλεξίν του στὸ θέατρο Κοτοπούλη, στίς 8 Μαΐου 1926. Εἶναι πραγματικῶς ἓνας ὕμνος, ἓνας πανηγυρισμὸς, ὅπως καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι. Γραμμένη ἀκριβῶς στὸν τόνο τῆς κριτικῆς τοῦ Βλάση Γαβριηλίδη, — τὸ κύριον ἄρθρον τῆς «Ἀκροπόλεως» τῆς 10 Μαρτίου 1893, (—τί εὐρημα!—) πού παρατίθεται ἀκέραιον σὲ δεκαπέντε σελίδες τοῦ κειμένου, μόνον κατὰ τὴ γλῶσσαν διαφέρει, — τὸ περίεργον ἐκεῖνο κρᾶμμα ἀπὸ ἀρχαϊσμούς, καθαρεύουσα, νεολογισμούς καὶ ρητορισμούς, πού ἔμειναν ἱστορικοί.

Καὶ μετὰ τόσα ποιήματα, πού ὑπάρχουν ὀλόκληρα στὸ ἄρθρον τοῦ Γαβριηλίδη γιὰ παραδείγματα καὶ ἀποδείξεις τῆς ἀξίας τοῦ Κρουστάλλη, γιὰ τὸν κ. Ροδά μένει ἀκόμη ὁ ὀνομαστός «Σταυραητός» καὶ ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ ὀραιότερα ἀποσπάσματα τοῦ «Ψωμοπάτη», τοῦ «Γέννου», τοῦ «Σκάρου». Ἀλλ' ἡ ἀπλῆ, ἡ πηγαία κ' εὐκολοπλησίαστη μοῦσα τοῦ Κρουστάλλη δὲν ἔχει βέβαια ἀνάγκη ἀπὸ ἀναλύσεις. Ὅσες ἐγίναν ἕως τώρα, εἶναι ἀρκετές. Καὶ τὸ ξαναλέγω,

ὁ συγγραφεὺς τοῦ σημερινοῦ βιβλίου συνεισφέρει πρὸ πάντων πολῦτιμο ὄλικόν γιὰ τὸν ἄνθρωπον.

Ἴσως θὰ εἶχε ὁμοίως ἀκόμη τόπον νὰ μιλήσῃ γιὰ τὴν πεζογραφία τοῦ Κρουστάλλη. Νομίζω ὅτι δὲν τῆς ἐδόθηκε ἡ ἴδια μὲ τὴν ποιήσῃ του προσοχή. Κι' ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ πιστεύω ὅτι ὁ Κρουστάλλης θὰ ἐτελείωνε πεζογράφος. Τὸ εἰδύλλιον εἶχεν ἐξαντληθῆ, στὰ ποιήματά του. Ὅσο καὶ ἂν ἡ ξενητεία παρουσιαζόταν καινούργιον θέμα, ὁ φόβος τῆς ἐπαναλήψεως ἦταν πολὺ κοντὰ. Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ροδά δίνει στὴ γνώμην μου τὸ σπουδαῖον ἐπιχείρημα τῶν χρονολογιῶν : Σελ. 36 : «Τὸ πρῶτον (ἀπὸ τὰ «Πεζογραφήματά» του) φέρνει χρονολογία 1892...» Σελ. 42 : «Ἐνα του ποιήματα, ἀφιερωμένον στὴν Πεντέλη, γραμμένον στίς 15 Ἰουλίου 1893, εἶναι ἴσως τὸ τελευταῖον του ποιήματα. Ἐπειτα ἀπ' αὐτό, δὲν φανερῶνται πούθενά ἄλλο, οὔτε δημοσιευμένον, οὔτε ἀδημοσίευτον...» Θὰ παρακαλοῦσα τὸν κ. Ροδά νὰ συσχετίσῃ τις δυὸ αὐτῶν λεπτομέρειες μεταξύ τους, εἰσφέροντας ὁμοίως, ἂν ἔχη ἀκόμη, καὶ ἄλλο τυχὸν στοιχεῖον, εἴτι : γιὰ «τὴν ἱστορίαν» τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως, ἢ μᾶλλον γιὰ τὴν προφητείαν τῆς... Ἀλλ' ἐπίσης ἔχω νὰ πῶ καὶ μιαν ἀκόμη ἀμφιβολία : πέθανε τάχα ἀπὸ τῆς στέρησεως ὁ ποιητής; εἶναι τόσες αὐτῆς οἱ στέρησεις, καὶ τόσον ἐξαιρετικῆς, πού νὰ προκαλέσουν τὴν φυματίωσιν καὶ τὸ θάνατον ἐνός ὄρειου ἡπειρώτη; Ἐγὼ νομίζω ὅτι ἡ φυσιολογία, καὶ μάλιστα ἡ εἰδυλιακὴ, εἶναι ἀπ' ἀρχῆς δείγμα ἀνίας καὶ ἀδυναμίας. Οἱ πραγματικοὶ φυσιολογικοὶ ἄνθρωποι προπάντων τὸ ὀφέλιμον βλέπουν στὴ φύσιν. Γιὰ τὴν κατανόησιν τῆς ὀμορφίας τῆς, χρειάζεται κάποια δυσσαρμονία μ' αὐτήν, — κ' ὁ λεπτοφυὴς βουκολικός μας εἶχε, φαίνεται, ἀπὸ παιδὶ τὸ μικρὸν αὐτὸ δῶρον.

Τ. Α.

Ἡ ΑΚΑΔΗΜΙΑ

131η Δημοσίαι Συνεδρία τῆς 14ης Ἰανουαρίου.

Ἐν ἀρχῇ τῆς πρώτης ταύτης συνεδριάσεως τοῦ ἑβδόμου ἔτους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ὠμίλησεν ὁ Πρόεδρος κ. Ἀ. Χ. Βουρνάζος. Τὸν εἰσηγητικὸν λόγον του, ληφθέντα ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἀκαδημίας, δημοσιεύομεν ἑνταῦθα :

Κύριοι Συνάδελφοι,

Ἀπὸ τῆς παρουσίας συνεδρίας ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν εἰσέρχεται, λειτουργικῶς τοῦλάχιστον, εἰς τὸ ἑβδομὸν αὐτῆς ἔτος, ὅπερ θερμοῦς τῇ ἐπεύχομαι νὰ διέλθῃ ἐν εὐτυχίᾳ καὶ εὐφροσίᾳ. Κατὰ τὸ ἐπικρατήσαν ἔθος θὰ ἔπρεπε καὶ ἐπισήμως σήμερον νὰ τελεσθῇ ἡ ἐγκατάστασις τῶν ἐπετείων ἀκαδημαϊκῶν ἀρχῶν, προέδρου, ἀντιπροέδρου καὶ εἰσερχομένων ἐν τῇ Συγκλήτῳ μελῶν. Θὰ ἔπρεπε ὁ πρόεδρος τοῦ λήξαντος ἔτους νὰ εἰσαγάγῃ ἐν ἀρχῇ τὸν πρόεδρον τοῦ ἀρξαμένου. Ἡ φορὰ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἠθέλησε νὰ μὲ στέρησιν τῆς χαρᾶς τοῦ νὰ παραλάβω τὸ προεδρικὸν σκήπτρον ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ κ. Γεωργίου Σ. Στρέϊτ, καὶ νὰ μὲ ὑποχρεώσῃ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἑμετέρας θελή-